

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 22. november 2007
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2007-740-0246
Dok.: HAA40406

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringsvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1481/2006 om reform af den civile retspleje V (Retsmægling)

I. Høringen

Retsplejerådets betænkning nr. 1481/2006 om reform af den civile retspleje V (Retsmægling) (herefter "betænkningen"), som lovforslaget bygger på, har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Advokatrådet, Mediatoradvokater, Forbrugerrådet, Finansrådet, Realkreditrådet, Forsikring & Pension, HTSI Erhvervsorganisationen (nu Dansk Erhverv), HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, Dansk Industri, Dansk Handel & Service (nu Dansk Erhverv), Håndværksrådet, Dansk InkassoBrancheForening, Liberale Erhvervs Råd, 3F Fagligt Fælles Forbund, Danmarks Rederiforening, Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen (nu Danske Regioner), Forenede Danske Motorejere, Danske Speditører, Syddansk Universitet, Danmarks Jurist- og Økonomiforbund, Dansk Retspolitisk Forening, Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, De Danske Patentagenters Forening, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Århus

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Universitet, Foreningen Danske Inkassoadvokater, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Frederiksberg Kommune, Procesbevillingsnævnet, Københavns Kommune, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Københavns Retshjælp, Institut for Menneskerettigheder, Århus Retshjælp, Dansk Arbejdsgiverforening, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Københavns Universitet, Det Danske Voldgiftsinstitut, Kommunernes Landsforening, Foreningen af Registrerede Revisorer, Landsforeningen af beskikkede advokater, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører og Dansk Told- og Skatteforbund.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

II. Høringssvarene

1. Generelt om retsmægling

Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Dansk Industri, Forenede Danske Motorejere, Syddansk Universitet, Dansk Retspolitisk Forening, De Danske Patentagenters Forening, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Århus Universitet, Procesbevillingsnævnet, Københavns Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Kommunernes Landsforening og Foreningen af Registrerede Revisorer har ikke bemærkninger til Retsplejerådets forslag om at indføre regler om retsmægling i dansk ret.

Vestre Landsret finder, at der har vist sig et behov for, at domstolene kan tilbyde alternativ konfliktmægling i form af retsmægling og er derfor enig i, at der som foreslået af Retsplejerådet bør skabes mulighed for at tilbyde retsmægling ved alle byretter, begge landsretter og Sø- og Handelsretten.

Byretterne (Retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde har endvidere afgivet særskilt høringssvar) kan tilslutte sig, at ordningen med retsmægling gøres landsdækkende, og kan endvidere tilslutte sig Vestre Landsrets høringssvar.

Domstolsstyrelsen udtrykker opbakning til den permanente ordning med retsmægling som foreslået i betænkningen.

Dommerforeningen anbefaler indførelsen af en ordning med retsmægling ved byretterne, landsretterne samt Sø- og Handelsretten som foreslået af Retsplejerådet.

Forbrugerrådet finder, at den foreslåede ordning med retsmægling ved retterne er positiv for forbrugerne, bl.a. fordi der lægges op til, at retsmægleren skal være forpligtet til at afslutte retsmæglingen, hvis det er nødvendigt for at hindre, at parterne under retsmæglingen indgår en aftale, der strider mod ufravigelig lovgivning. Den nævnte bestemmelse sikrer efter Forbrugerrådets opfattelse, at den forbruger, der som den svagere part ikke vil være i stand til at identificere sådanne situationer, ikke bliver ladt i stikken.

Finansrådet finder det positivt, hvis forsøgsordningen med retsmægling nu gøres permanent og landsdækkende.

Realkreditrådet anfører, at Retsplejerådets forslag så vidt ses er egnet til at imødekomme et behov for tvistløsning på en mere uformel måde.

Forsikring & Pension anfører, at erhvervet generelt stiller sig positiv over for forslaget om indførelse af retsmægling som en generel ordning ved de danske domstole. Erhvervet finder det herunder positivt, at man i det store og hele har valgt at bevare strukturen i den eksisterende forsøgsordning.

Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark kan støtte, at der nu tilbydes retsmægling generelt ved de danske domstole, men kan dog på visse punkter ikke støtte betænkningens lovudkast med bemærkninger, jf. pkt. 2, 3 og 4 nedenfor.

Landsorganisationen i Danmark er grundlæggende enig i betænkningen og hilser etablering af en ordning med retsmægling i den danske retspleje velkommen.

Dansk Ejendomsmæglerforening er generelt positiv over for betænkningen, men kan dog ikke tilslutte sig forslaget om, at alene domstolsjurister og advokater skal kunne fungere som retsmæglere, jf. pkt. 2 nedenfor.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd ser - i lyset af de gode erfaringer man har gjort sig under den hidtidige forsøgsordning med

retsmægling - positivt på forslaget om at gøre retsmægling til en permanent ordning, der reguleres i retsplejeloven.

Københavns Rets hjælp finder det positivt, at der ved betænkningen tages skridt til indførelse af en permanent adgang til retsmægling.

Dansk Arbejdsgiverforening kan tiltræde, at ordningen med retsmægling i civile sager gøres permanent.

Foreningen for Mediation/Konfliktmægling kan overordnet tilslutte sig betænkningens grundlæggende anbefaling af, at forsøgsordningen med retsmægling videreføres i en permanent, landsdækkende ordning med retsmægling. Foreningen finder det glædeligt, at denne mulighed for fremtiden kan tilbydes ved alle domstole som et alternativ til den traditionelle retslige behandling af civile sager.

Professor, dr. jur. Vibeke Vindeløv, Københavns Universitet, kan helt overordnet tilslutte sig, at forsøgsordningen med retsmægling videreføres i en landsdækkende og permanent udgave. Hun finder det glædeligt, at evalueringer har vist berettigelsen af retsmægling, og at der har været politisk vilje til at videreføre ordningen til gavn for såvel borgere som retssystem.

Vibeke Vindeløv finder, at spørgsmålene om fortrolighed, vidneudelukkelse samt omkostninger foreslås løst på særdeles hensigtsmæssige måder, der vil skabe klarhed over hidtil vanskelige spørgsmål.

2. Hvem bør kunne retsmægle

Advokatrådet mener, at mediation (mægling) ikke bør udføres ved domstolene, men at dommere derimod som led i almindelig forligsmægling inden for sagens retlige rammer med fordel kan gøre brug af en række teknikker fra mediation, i det omfang dette lader sig forene med grundlæggende retsplejemæssige principper. Domstolene bør endvidere kunne tilbyde parterne i egnede retssager, at sagen henvises til udenretlig mediation med henblik på en hurtigere og mere tilfredsstillende løsning af sagen.

Som begrundelse for, at domstolene ikke bør udføre mediation, anfører Advokatrådet bl.a. et hensyn til at værne om domstolenes kernevirkomhed - at træffe afgørelser i henhold til gældende ret - og uafhængighed.

Efter Advokatrådets opfattelse taler disse hensyn for ikke at lægge opgaver, som på afgørende punkter står i modsætning til domstolenes kernevirkosomhed, og hvor dommerne ikke er beskyttet af grundlovens regler om uafhængighed, over på domstolene. Udøvelse af dømmende magt og mediation er således så væsensforskellige, at man med dommere som retsmæglere risikerer at kompromittere domstolenes kernevirkosomhed.

Advokatrådet anfører, at det for borgerne vil være svært at forstå, at dommeren i nogle sager ikke optræder som dommer, men som rådgiver og formidler. Efter Advokatrådets opfattelse risikerer man også, at de borgere, der kender dommeren fra retsmægling, har svært ved at forstå eller have tiltro til dommerens rolle i en retssag, ligesom det for dommeren kan give anledning til problemer at skifte mellem to så forskellige roller.

Advokatrådet anfører endvidere, at en dommers hovedopgave og uddannelse ikke tager sigte på at formidle dialog mellem mennesker på et forretningsmæssigt, pragmatisk eller følelsesmæssigt plan. En dommer er derimod ansat og uddannet til at lede en kontradiktorisk proces og træffe afgørelser efter gældende ret. Advokatrådet finder derfor, at det vil indebære en række retsplejemæssige problemer at lade dommere optræde som mediatorer.

Advokatrådet anfører endvidere, at dommere, der fungerer som retsmæglere, må anses for at være på lige fod med andre statsligt ansatte embedsmænd, idet grundlovens § 64, 1. pkt. om dommeres uafhængighed ikke omfatter dommernes udøvelse af mediation. Det er på den baggrund Advokatrådets opfattelse, at det bør betragtes som udelukket, at dommere kan optræde som mediatorer i enhver tvist mellem private personer og offentlige myndigheder samt i tvister, hvori offentlige interesser er involveret.

Endelig anfører Advokatrådet, at indførelse af mediation ved domstolene ikke vil harmonere med udviklingen inden for EU, og at det giver anledning til væsentlige retsøkonomiske overvejelser, som ikke er afklaret i betænkningen. Efter Advokatrådets opfattelse bør det anses for nødvendigt for Folketingets behandling af et lovforslag om retsmægling, at der tilvejebringes en uafhængig, retsøkonomisk analyse af Retsplejerådets forslag sammenholdt med den model, som Advokatrådet i stedet foreslår indført, hvorefter domstolene kan henvise sagerne til udenretlig mediation.

Mediatoradvokater tilslutter sig Advokatrådets høringssvar, og anfører endvidere bl.a., at Mediatoradvokater ønsker, at mediation holdes uden for domstolene, således at mediation både før og efter anlæggelse af retssag ydes af de allerede veluddannede mediatorer, som blandt andre Mediatoradvokater repræsenterer.

Mediatoradvokater er endvidere af den opfattelse, at mediation som konfliktløsningsmetode vil være i betydelig risiko for at blive udvandet ved domstolene som følge af dommernes andre meget vigtige opgaver, og at der vil være risiko for sammenblanding mellem dommernes funktioner i forbindelse med almindelig procesledning, forligsforhandling og retsmægling.

Efter Mediatoradvokaters opfattelse har Retsplejerådet ikke taget behørigt hensyn til udviklingen i USA og England, og det anføres i den forbindelse, at det i England er klart den herskende opfattelse, at dommere aldrig bør mediere.

Mediatoradvokater anfører endvidere, at advokatretsmæglerne i forsøgsordningen med retsmægling har dokumenteret at være godt rustede og egnede til at fungere som mæglere, og derfor heller ikke af denne grund er nogen saglig årsag til, at retsmægling som skal ske ved dommere.

Endelig er det Mediatoradvokaters opfattelse, at Retsplejerådet ikke har taget hensyn til brugernes behov, men i stedet har haft fokus på, at mediation skal være en opgave for domstolene.

Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark finder, at grundlaget for udpegning af retsmæglere er for snævert, og anfører, at der bør kunne udpeges mæglere fra en bredere kreds, herunder andre jurister og personer, som har gennemgået Masteruddannelse i Konfliktmægling og andre vægtige mægleruddannelser. Forbundet peger på, at mæglerens kendskab til præceptiv lovgivning kan sikres gennem uddannelse af mæglerne, og bemærker endvidere bl.a., at det ikke i øvrigt ser ud til, at rekrutteringen af mæglere er så snæver som den foreslåede i en eneste af de nationale ordninger, der er beskrevet i betænkningen.

Dansk Ejendomsmæglerforening kan ikke tilslutte sig forslaget om, at alene domstolsjurister og advokater skal kunne fungere som retsmæglere, idet også andre faggrupper, herunder ejendomsmæglere, efter foreningens opfattelse med stor fordel kan fungere som retsmæglere.

Foreningen anser det for yderst vigtigt, at de personer, der fungerer som retsmæglere, har de fornødne forudsætninger for at håndtere de vanskelige praktiske, økonomiske, tekniske og juridiske problemer, der kan være ved handel med fast ejendom. Under henvisning hertil finder foreningen, at retsmægling i sådanne sager bør ske ved en ejendomsmægler, idet ejendomsmægleren har de rette forudsætninger, da ejendomsmægleren i dennes daglige virke i vidt omfang fungerer som mægler mellem parterne i en lang række tvister i relation til fast ejendom f.eks. tvister vedrørende fejl og mangler.

Foreningen for Mediation/Konfliktmægling finder det uheldigt, at mæglerfeltet indsnævres til domstolsjurister og advokater. Efter foreningens opfattelse bør betænkningens forslag om udpegning af retsmæglere udvides til også at omfatte andre jurister, der har gennemgået et relevant uddannelsesforløb i mediation/konfliktmægling, ligesom også uddannede mæglere fra andre faggrupper bør kunne udpeges som retsmæglere. Foreningen anfører, at det bør være mæglingsuddannelse og kompetencer inden for mægling, der er afgørende for, hvem der kan udpeges til retsmægler, og ikke oprindelig uddannelse eller nuværende hovedhverv. Efter foreningens opfattelse forekommer det helt urimeligt, at retterne ikke kan gøre brug af højt kvalificerede mæglere med eller uden juridisk grunduddannelse. Foreningen finder endvidere, at en bredere vifte af mæglere generelt vil kunne styrke ordningen som en ikke juridisk orienteret form for konfliktløsning.

Med hensyn til spørgsmålet om, at mægleren skal kunne gribe ind over for løsningsforslag, der indebærer strafbare forhold eller strider mod præceptiv lovgivning, bemærker foreningen, at man for så vidt angår jurister i almindelighed må gå ud fra, at de besidder den nødvendige viden, der vil gøre dem i stand til at gribe ind og i sidste ende afslutte retsmæglingen. Hvad angår uddannede mæglere tilknyttet andre faggrupper er det foreningens holdning, at disse vil kunne fungere som retsmæglere, hvis de fuldfører et kortere tillægskursus og dermed tilegner sig den fornødne viden om præceptive regler mv.

Professor, dr. jur. Vibeke Vindeløv, Københavns Universitet, anbefaler, at korpset af retsmæglere ud over domstolsjurister og advokater udvides til også at omfatte andre jurister, der har deres arbejdsmæssige virke andre steder i det offentlige eller i det private erhverv, samt f.eks. psykologer og ingeniører, naturligvis under forudsætning af, at alle har den

fornødne mæglingsuddannelse. Helt unge dommerfuldmægtige bør ikke kunne udpeges som retsmæglere. Hun anfører endvidere, at hvis andre end jurister omfattes af retsmæglerkorpset, bør disse gennemgå et kortere tillægskursus, hvorved den fornødne viden om f.eks. strafbare forhold og præceptive regler kan tilegnes.

Som der nærmere er redegjort for i pkt. 3.6.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at den traditionelle dommerrolle ikke kan anses for uforenelig med rollen som retsmægler. Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådet i, at der ikke er principielle betænkeligheder ved at lade domstolsjurister fungere som retsmæglere sammen med advokater.

Det grundlæggende formål med at indføre en permanent, landsdækkende ordning med retsmægling er at give parterne i sager, der er indbragt for domstolene, en mulighed for, hvis de ønsker det, at søge tvisten løst på en anden måde end ved den traditionelle forligsmægling i retten, der bygger på de gældende retsregler, eller ved en dom. Retsmægling må således efter Justitsministeriets opfattelse anses for et naturligt supplement til reglerne om traditionel forligsmægling ved domstolene. Som anført af Retsplejerådet er der endvidere ikke anført noget i evalueringen af forsøgsordningen, der kunne pege i retning af, at dommeres deltagelse i retsmægling skulle være med til at afsvække tilliden til domstolenes troværdighed. Endvidere konkluderes det i evalueringen af forsøgsordningen, at det ikke synes at have nogen betydning for mæglingens resultat mv., om mægleren er dommer eller advokat.

Endelig finder Justitsministeriet ikke, at udviklingen inden for EU taler imod, at mægling foregår ved domstolene. Der kan i den forbindelse henvises til direktivforslaget om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område, jf. pkt. 2.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvorefter "mægling" også omfatter mægling, der ledes af en dommer, som ikke er ansvarlig for en retssag om den pågældende tvist.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt også andre faggrupper end domstolsjurister og advokater bør kunne udpeges som retsmæglere, er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at kun domstolsjurister og advokater bør kunne fungere som retsmæglere. Forslaget om kun at lade domstolsjurister og advokater fungere som retsmæglere skal bl.a. ses i sammenhæng med forslaget om, at retsmægleren skal være forpligtet til

at gribe ind og i sidste ende afslutte retsmæglingen, hvis parternes løsningsforslag ville indebære strafbare forhold, eller er i strid med præceptiv lovgivning (dvs. lovgivning som ikke kan fraviges ved aftale), jf. nærmere pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Der bør ved retsmægling - dvs. mægling som foregår i domstolsregi - gælde sådanne særlige retsgarantier, og derfor er det væsentligt, at retsmægleren har juridiske kundskaber og erfaring med behandlingen af retssager, og så for herved at understrege, at retsmægling foregår ved domstolene.

Som det også anføres af Retsplejerådet, er der endvidere intet til hinder for, at parterne kan vælge personer fra andre faggrupper til at forestå en udenretlig mægling. Dette kan ske, såvel før sagen anlægges, som under sagens behandling ved domstolene, hvor parterne kan anmode dommeren om at udsætte sagens behandling, mens de søger udenretlig mægling.

3. Vidneudelukkelse

Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark finder, at bestemmelsen om vidneudelukkelse i retsplejelovens § 170 ikke kun bør gælde for retsmæglere, men bør udvides til at gælde alle mæglere/mediatorer. Forbundet anfører, at der er et behov for at understøtte professionens og metodens tavshedspligt som helhed, og derfor bør også statsforvaltningsmæglere, mæglere ved konfliktråd og eventuelt andre mæglere/mediatorer være omfattet af vidneudelukkelsen.

Det Danske Voldgiftsinstitut finder, at reglerne om vidneudelukkelse ikke alene bør omfatte retsmæglere, men også mediatorer, idet der for denne persongruppe og tvistløsningsmetodes vedkommende er samme behov for at imødegå den risiko, der ellers kunne være for, at parterne under mediationen vil være tilbageholdende med at komme med følsomme oplysninger af frygt for, at der i tilfælde af, at mediationen ikke lykkes, og sagen derfor fortsætter ved retten, vil være vidnepligt for mediatoren.

At udstrække reglerne om vidneudelukkelse på den anførte måde, synes efter voldgiftsinstituttets opfattelse i øvrigt at være bedst stemmende med EU-initiativerne på mediationsområdet, selv om Danmark på grund af EU-forbeholdene ikke vil være forpligtet til at gennemføre regler herom i dansk ret.

Foreningen for Mediation/Konfliktmægling finder det formålstjenstligt, at bestemmelsen om vidneudelukkelse i retsplejelovens § 170 udvides til at gælde mæglere/mediatorer i almindelighed og ikke blot retsmæglere. Foreningen henviser til, at hensynet til at imødegå risikoen for, at parterne ellers vil være tilbageholdende med at komme med følsomme oplysninger af frygt for, at mægler vil være underlagt vidnepligt under en eventuel efterfølgende retssag, ikke kun gør sig gældende ved retsmægling, men ved al slags mægling.

Foreningen anfører endvidere, at der i mæglermiljøet er et udbredt ønske om, at den tavshedspligt, som mæglere pålægger sig, også vil blive respekteret i tilfælde, hvor sagen ender i retten. Foreningen peger endvidere på, at der i litteraturen har været spekulationer om, hvorvidt tavshedspligten vil blive respekteret af domstolene, og med en vidneudelukkelse for alle mæglere, vil der være bragt klarhed over dette spørgsmål.

Hvis bestemmelsen om vidneudelukkelse skulle udvides til at omfatte mæglere generelt, ville det efter Justitsministeriets opfattelse rejse en række principielle spørgsmål omkring vidneudelukkelse alene på grundlag af en aftalt – og altså ikke lovbestemt - tavshedspligt. På den baggrund, og da der med lovforslaget i øvrigt alene foretages en regulering af retsmægling, men ikke andre former for mægling/mediation, er lovforslaget udformet således, at retsplejelovens § 170 om vidneudelukkelse alene udvides til også at omfatte retsmæglere.

4. Mæglers rolle, etiske retningslinjer og kvalitetssikring mv.

Vestre Landsret anbefaler, at der tages skridt til at udarbejde nogle etiske retningslinjer for retsmægling.

Landsretten bemærker endvidere, at det vil være en forudsætning for en permanent, landsdækkende ordning med retsmægling, at der afsættes de nødvendige midler til inden lovens ikrafttræden at uddanne det fornødne antal retsmæglere blandt dommere og andre domstolsjurister. Landsretten peger endvidere på, at der bør etableres et efteruddannelsesforløb for nuværende og kommende retsmæglere.

Byretterne (Retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde har endvidere afgivet særskilt hørings svar) tilslutter sig Vestre Landsrets hørings svar.

Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark finder, at mæglerens rolle bør være reguleret direkte i lovtæksten. Forbundet anfører endvidere, at et så stort system af mæglere under alle omstændigheder som minimum bør være omfattet af et sæt etiske retningslinjer, som indgår som en bestanddel af lovgivningen om retsmægling, og som fremgår tydeligt af de pågældende mægleres ansættelsesvilkår.

Efter forbundets opfattelse bør der også være en mere bindende regulering af den enkelte domstols informationsindsats om muligheden for retsmægling samt om indholdet af processen, herunder hvad de involverede har krav på som parter i mæglingsprocessen.

Forbundet anfører endvidere, at et mæglingssystem bør have regler for, hvordan kvaliteten sikres som helhed, og forbundet peger på, at dette kunne ske ved efteruddannelse, supervision, evaluering mv.

Foreningen for Mediation/Konfliktmægling finder, at retsmæglerens rolle bør præciseres i lovtæksten, og anfører bl.a., at det er centralt for et vellykket mæglingsforløb, at mægler optræder neutralt og ikke påvirker det indholdsmæssige i parternes løsningsforslag (med undtagelse af de tilfælde, hvor løsningerne vil indebære strafbare forhold eller være i strid med præceptiv lovgivning). Foreningen anfører endvidere, at det er vigtigt, at retsmæglerens rolle defineres tydeligt, da dette vil understrege, at der er tale om en konfliktløsningsmodel, hvor parterne når frem til en for dem optimal løsning, og altså ikke en løsning, der nødvendigvis skal nærme sig det samme udfald som en retssag, og dermed ikke søger at opfylde den enkeltes juridiske ret.

Foreningen finder endvidere, at det bør præciseres, at mægler alene skal hjælpe parterne med selv at fremkomme med en løsning. Efter foreningens opfattelse vil det være meget uheldigt, hvis retsmægleren som foreslået af Retsplejerådet ikke bør være fuldstændig afskåret fra at fremsætte forslag til løsning af sagen, pege på styrker og svagheder i parternes argumentation mv.

Hvis mæglerens rolle ikke kommer til at fremgå direkte af lovtæksten, må det efter foreningens opfattelse som et minimum kræves, at retningslinjerne for mæglerens rolle fremgår tydeligere af bemærkningerne til lovforslaget.

Foreningen anfører endvidere, at der er behov for, at der vedtages et sæt etiske retningslinjer for retsmægleres virke.

Endelig finder foreningen, at det bør sikres, at brugerne får en ensartet og tydelig information om, hvilke kvalitetskrav de kan stille til mæglingsprocessen og mæglerne, og at de efter mæglingen har mulighed for at give udtryk for tilfredshed/utilfredshed med forløbet. Efter foreningens opfattelse kan dette gøres gennem et sæt etiske retningslinjer og ved, at der etableres klageadgang og evalueres løbende.

Foreningen anfører endvidere, at det bør sikres, at retsmæglerne har de fornødne kvalifikationer, hvilket f.eks. kan ske gennem en udvælgelsesproces, hvor retsmæglerne ikke blot udpeges på baggrund af en gennemført uddannelse, men gennemgår en antagelsesprocedure f.eks. i form af en eksamen. Endvidere bør det sikres, at retsmæglerne får tilbudt og forpligtes til løbende supervision, videreuddannelse, erfaringsudveksling mv.

Professor, dr. jur. Vibeke Vindeløv, Københavns Universitet, anfører, at spørgsmålet om en mæglers adgang til at fremsætte forslag og kommentere indhold af mulige løsninger hører til de mere kontroversielle emner inden for mægling. Hun peger i den forbindelse på, at det forekommer mest hensigtsmæssigt, hvis de klare begrænsninger, der forudsættes at skulle være i retsmæglerens adgang hertil, fremgår direkte af lovteksten. Hun finder det inkonsekvent og utilstrækkeligt, at begrænsningerne og de overvejelser, der ligger til grund herfor, i det mindste ikke er beskrevet nærmere i bemærkningerne til lovudkastet.

Med hensyn til spørgsmålet om uddannelse af retsmæglerne anfører Vibeke Vindeløv, at det i forhold til det fremtidige uddannelsesforløb bør overvejes at supplere den hidtidige uddannelse under forsøgsordningen med krav om en ”føl-ordning” hos erfarne mæglerne samt såvel supervision som deltagelse i efteruddannelse. Efter hendes opfattelse bør uddannelsesforløbet endvidere afsluttes med en egentlig eksamen.

Vibeke Vindeløv anbefaler endvidere, at retsmægling understøttes af etiske regler, som skal være gældende for alle retsmæglerne.

Som anført i pkt. 3.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger er Justitsministeriet enig i Retsplejerådets betæneligheder ved en detaljeret lovregulering af retsmæglerens rolle, idet dette vil kunne medføre en

unødvendig og uhensigtsmæssig begrænsning af retsmæglerens muligheder for at tilpasse sine mæglingsbestræbelser til den konkrete situation, hvilket igen ville medføre en risiko for en statisk og formalistisk retsmæglingsproces til skade for parterne.

Med hensyn til spørgsmålet om etiske retningslinjer for retsmægling er Justitsministeriet enig i, at det kan være hensigtsmæssigt at understøtte retsmæglingsordningen med etiske retningslinjer for retsmægling, og som anført i lovforslagets bemærkninger vil Domstolsstyrelsen, hvis lovforslaget vedtages, tage initiativ til udarbejdelse af sådanne etiske retningslinjer.

Domstolsstyrelsen vil, hvis lovforslaget vedtages, tage initiativ til at udvikle retsmæglernes kompetencer løbende, f.eks. ved kurser, seminarer og ved etablering af erfaringsudvekslingsgrupper. Domstolsstyrelsen vil også inddrage retsmæglingsordningen i de brugerundersøgelser, som styrelsen med jævne mellemrum gennemfører med henblik på at belyse brugernes tilfredshed med domstolene.

5. Andet

Vestre Landsret kan tiltræde bemærkningerne i betænkningen om en dommers mulighed for at fungere som retsmægler, hvis han eller hun har haft med sagen at gøre, og om en dommers mulighed for at foretage tilførsler til retsbogen efter retsmæglingen. Landsretten anfører, at det vigtigste er, at det fastslås, at en dommer ikke i samme sag både kan fungere som retsmægler og træffe afgørelser, der indebærer et valg mellem parternes forskellige synspunkter.

Byretterne (Retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde har endvidere afgivet særskilt høringssvar) tilslutter sig Vestre Landsrets høringssvar herom.

Retterne i Århus, Aalborg, Odense og Roskilde sætter spørgsmålstegn ved det hensigtsmæssige i, at en byret skal rette henvendelse til vedkommende landsret, hver gang en advokat skal udpeges som retsmægler.

Forbrugerrådet ønsker at gøre opmærksom på en ulighed, der opstår, såfremt kun erhvervsparter i en sag møder med advokat. Efter Forbrugerrådets opfattelse bør der i sådanne situationer kunne beskikkes en advokat for modparten.

Forbrugerrådet anfører endvidere, at rådet går ud fra, at der, når en sag overgår til retsmægling, har været taget højde for bestemmelsen i retsplejelovens § 361 om overdragelse af sagen til Forbrugerklagenævnet mv.

Landsorganisationen i Danmark er af den opfattelse, at retten i tilfælde, hvor der er en væsentlig ubalance mellem parterne i en verserende sag, som udgangspunkt ikke bør udpege en retsmægler, medmindre særlige hensyn taler herfor.

Forsikring & Pension ønsker for så vidt angår spørgsmålet om retshjælpsdækning at understøtte, at erhvervet endnu ikke har taget endelig stilling til, hvilke konsekvenser forslaget om retsmægling vil få for udformningen af de fælles forsikringsbetingelser, som gælder på området, men at forsikringsdækningen under alle omstændigheder vil følge de almindelige principper med hensyn til:

- at forsikringsdækning er betinget af, at udgiften (i form af sikredes eventuelle advokatrepræsentation under retsmæglingen) skønnes rimelig,
- at dækning af udgifterne til retsmægling derfor bør godkendes af selskabet, inden retsmægling iværksættes, samt
- at selskabet med henvisning til ovenstående vil kunne afslå videre dækning, i det omfang det skønnes, at en igangsat retsmægling ikke vil medføre resultater.

F & P anmoder endvidere om, at der i forbindelse med udformningen af lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse indføres en bestemmelse om, at nødvendige ændringer af forsikringsbetingelserne kan gennemføres uden varsel af kunderne.

Professor, dr. jur. Vibeke Vindeløv, Københavns Universitet, finder, at parterne for at sikre, at processen bevarer sin karakter af retsmægling, ikke blot bør, men *skal* møde personligt til retsmægling, og at der ikke bør være mulighed for at aftale andet.

Hun anfører endvidere, at det til tider kan være hensigtsmæssigt at udvide partsbegrebet under en mægling fra de oprindelige parter, hvorfor der efter hendes opfattelse bør åbnes adgang for, at parterne kan aftale at inddrage andre berørte som direkte parter i mæglingen (dvs. udover eventuelle tredjepersoner, der inddrages som særligt sagkyndige).

Som anført i pkt. 3.6.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger foreslår Justitsministeriet, at byretten, når der skal udpeges en advokatmægler til en konkret sag, som udgangspunkt skal vælge en mægler med kontor i den pågældende retskreds. I sådanne tilfælde vil embedet således selv kunne føre regnskab over fordelingen mellem "retskredsens" retsmæglere - dvs. både dommermæglerne og advokatmæglerne. Der vil derfor ikke være noget behov for, at byretterne skal rette henvendelse til vedkommende landsret, hver gang en advokat skal udpeges som retsmægler i en konkret sag.

Der er i lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse i § 4, stk. 3, indføjet en bestemmelse om, at en forsikringstager ikke kan opsige en forsikringsaftale på grund af en ændring af forsikringsvilkårene, som alene er begrundet med indførelse af de foreslåede regler om retsmægling.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt en part i alle tilfælde skal være forpligtet til at møde personligt ved en retsmægling, er Justitsministeriet som anført i pkt. 3.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger enig med Retsplejerådet i, at hensynet til at opnå en succesfuld retsmægling taler for, at parterne bør møde personligt under retsmæglingen, og at dette også bør være udgangspunktet. Justitsministeriet er imidlertid også enig med Retsplejerådet i, at det ikke bør være udelukket at fravige dette udgangspunkt, således at det i forbindelse med fastlæggelsen af det enkelte møde kan aftales, at en eller begge (alle) parter ikke behøver at være personligt til stede.

Spørgsmålet om, hvorvidt parterne kan aftale at inddrage andre berørte som direkte parter i mæglingen er omtalt i pkt. 3.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Som det fremgår kan inddragelse af en ny part i en civil sag, efter sagen er begyndt ved retten, ske ved, at den nye part indstævnes i sagen af en af de hidtidige parter (adcitation), jf. retsplejelovens § 250, stk. 2, eller ved at tredjemand selv indtræder som part i sagen (hovedintervention), jf. retsplejelovens § 251.

Retsmægling kan efter lovforslaget (forslaget til retsplejelovens § 271) alene anvendes i sager, der allerede verserer ved retten. Efter Justitsministeriets opfattelse bør en tredjemand derfor alene kunne inddrages som part i en retsmægling, hvis tredjemanden inddrages som part i retssagen som sådan. Hvis en ny part inddrages i retssagen efter reglerne om adcitation eller hovedintervention, vil der herefter ikke være noget til hinder

for, at denne part inddrages i en retsmægling, når parten, de oprindelige parter og retsmægleren er enige herom.

For så vidt angår Forbrugerrådets og Landsorganisationens hørings svar bemærkes, at det efter lovforslaget er retten, der træffer afgørelse om, hvorvidt retsmægling kan tillades i den enkelte sag. Det vil bl.a. kunne tale imod at tillade retsmægling, hvis der er en væsentlig ubalance mellem parterne, som ikke på forhånd kan elimineres ved tilrettelæggelsen af retsmæglingen. Hvis alle parter er repræsenteret ved advokat, bør retten dog normalt gå ud fra, at advokaterne i fornødent omfang vil rådgive parterne med hensyn til en eventuel retsmægling.

III. Lovforslaget

Det fremsatte lovforslag adskiller sig fra lovudkastet i betænkningen på følgende punkter:

1. Der er indsat konsekvensændringer som følge af, at der ved lov nr. 518 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Visse ændringer af regler om forenklet inkassoproces, forbud mod mobiltelefoner m.v. i retslokaler og ophævelse af regler om rettergangsbøder) blev indsat en ny bestemmelse i § 32, stk. 1, således at de bestemmelser, der tidligere fandtes i 2.-4. pkt., nu findes i 3.-5. pkt. (lovforslagets § 1, nr. 1 og 2).

2. Der er indsat en konsekvensændring som følge af, at der ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev indsat en ny bestemmelse i retsplejeloven om landsretterne, således at antallet af landsdommere, der tidligere var fastsat i § 4, nu er fastsat i § 5 (lovforslagets § 1, nr. 5).

3. Der er foretaget redaktionelle ændringer af forslaget til retsplejelovens § 275 og § 278 (lovforslagets § 1, nr. 8).

4. Der er indsat en konsekvensændring som følge af, at der ved lov nr. 279 af 5. april 2006 om ændring af retsplejeloven (Gennemførelse af EU-regler om håndhævelse af immaterialrettigheder m.v.) blev indført en bestemmelse i § 306 om oplysningspligt for bl.a. tredjemand ved krænkelse af immaterialrettigheder (lovforslagets § 1, nr. 12).

5. Der er indsat en konsekvensændring som følge af, at tinglysningskontorerne ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev centraliseret til én tinglysningsmyndighed for hele landet (Tinglysningsretten) (lovforslagets § 1, nr. 13).

6. Der er indsat en konsekvensændring som følge af, at tinglysningskontorerne ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev centraliseret til én tinglysningsmyndighed for hele landet (Tinglysningsretten), og at det ved lov nr. 539 af 8. juni 2006 om ændring af lov om tinglysning og forskellige andre love (Digital tinglysning) er bestemt, at oplysninger i de elektroniske tinglysningsregistre fremover vil være tilgængelige ved personlig henvendelse til Tinglysningsretten eller til en byret (lovforslagets § 2).

7. Der er foretaget redaktionelle ændringer i arveloven (lovforslagets § 3).

8. Der er tilføjet en ikrafttrædelsesdato og en overgangsregel vedrørende ændring af retshjælpsforsikringsbetingelser, der er en følge af de foreslåede regler om retsmægling (lovforslagets § 4).